

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6542/2567

คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โจทก์ บริษัท อ. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 180, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 24, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 32, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 39, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาได้บัญญัติเรื่องการแก้ไขคำให้การไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำ ป.วิ.พ. มาตรา 180 มาใช้บังคับโดยอนุโลมตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 แต่การพิจารณาคดีผู้บริโภคมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแจ้งประเด็นข้อพิพาทและกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อนหลังเป็นการเฉพาะแล้วตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 32 แตกต่างจากคดีแพ่งสามัญที่อาจมีการชี้สองสถาน จึงไม่ต้องนำบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. ในเรื่องชี้สองสถานมาปรับใช้ในคดีผู้บริโภคอีก เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2562 ศาลชั้นต้นนัดพิจารณาเพื่อการไกล่เกลี่ย ให้การ และสืบพยาน แต่คู่ความมีความประสงค์จะเจรจาไกล่เกลี่ยกัน ศาลชั้นต้นให้เลื่อนไปนัดไกล่เกลี่ย แต่คู่ความไม่สามารถตกลงกันได้ ศาลชั้นต้นจึงนัดพร้อมในวันที่ 22 กรกฎาคม 2562 โดยไม่ได้นัดสืบพยาน เมื่อถึงวันนัดพร้อม จำเลยยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบในคดีผู้บริโภคในวันนัดพร้อมจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการชี้สองสถาน และเมื่อวันนัดพร้อมมิใช่วันนัดสืบพยาน การที่จำเลยยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การในวันดังกล่าว จึงเป็นการยื่นก่อนวันนัดสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วันแล้ว การที่จำเลยก่อสร้างบ้านพักไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคต้องว่าจ้าง ส. แก๊ซซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดจากการก่อสร้างของจำเลยเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค เมื่อค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้องแก่ผู้บริโภค ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 39 จึงเห็นควรกำหนดค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์ให้แก่ผู้บริโภคจากการที่ไม่สามารถเข้าพักอาศัยในบ้านพักหรือนำออกหาประโยชน์อย่างอื่นได้ตั้งแต่วันครบกำหนดตามสัญญาก่อสร้างบ้านพักอาศัย ถึงวันที่ 7 กันยายน 2558 อันเป็นวันที่ ส. แก๊ซซ่อมแซมและก่อสร้างเสร็จและต้องรับผิดชอบว่าจ้าง ส. แก๊ซซ่อมแซมงานก่อสร้างซึ่งเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการทำละเมิดและผิดสัญญาของจำเลยด้วย นอกจากโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยผิดสัญญาก่อสร้างบ้านพักอาศัยแล้ว โจทก์ยังกล่าวในคำฟ้องว่า จำเลยก่อสร้างบ้านพักโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและไม่ได้มาตรฐานทางวิศวกรรมหลายรายการ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งระงับการก่อสร้างจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตและมีคำสั่งห้ามใช้อาคาร เมื่อผู้บริโภคแจ้งให้จำเลยยื่นคำร้องรับใบอนุญาตก่อสร้างตามสัญญาและให้แก้ไขแบบแปลน จำเลยไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้บริโภคต้องมอบหมายบุคคลอื่นดำเนินการจนพนักงานออกใบอนุญาตก่อสร้างให้ แสดงให้เห็นว่าจำเลยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดอีกส่วนหนึ่งด้วย เมื่อจำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดมีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างประเภทต่าง ๆ และเป็นที่ปรึกษางานวิศวกรรมและการบริหารโครงการทุกประเภท ย่อมสร้างความไว้วางใจและ

ความคาดหวังของประชาชน ว่าเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการก่อสร้างทุกประเภทได้ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม เมื่อผู้บริโภคมองว่าจ้างจำเลยก่อสร้างแบบครบวงจรแต่จำเลยกลับไม่เตรียมแบบก่อสร้างและยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างให้ถูกต้องตามสัญญาดำเนินการก่อสร้างไปก่อนยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้าง และก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานในส่วนสำคัญหลายรายการ อันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย จนเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างรวมทั้งห้ามใช้อาคารจนกว่าจะได้รับอนุญาตเป็นเหตุให้ผู้บริโภคบอกลิขสัญญาและว่าจ้างบุคคลอื่นมาดำเนินการแก้ไขและก่อสร้างต่อจนแล้วเสร็จ อันเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญาก่อสร้างอาคารพิพาทมาตั้งแต่ต้น มีเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้น และเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน เพื่อมิให้จำเลยหรือผู้ประกอบการในลักษณะเดียวกับจำเลยเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้น ทั้งเป็นการปองปรามมิให้ผู้ประกอบการเช่นจำเลยกระทำต่อผู้บริโภคอื่นอีก จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้จำเลยชดใช้แก่ผู้บริโภคตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค 1,340,400 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยให้การและฟ้องแย้งขอให้บังคับโจทก์และผู้บริโภคชำระเงินจำนวน 935,029 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับจากวันฟ้องแย้งเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่จำเลย โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 689,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่นายอภิชาติ ผู้บริโภค กับให้จำเลยชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยส่วนที่โจทก์ได้รับยกเว้นนั้นให้จำเลยนำมาชำระต่อศาลในนามของโจทก์เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ชำระตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี โจทก์ไม่ตั้งทนายความ จึงไม่กำหนดค่าทนายความให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ ยกฟ้องแย้ง ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องแย้งให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่นายอภิชาติ ผู้บริโภค ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยให้ปรับเปลี่ยนลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 ที่แก้ไขใหม่ บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องโจทก์และในส่วนฟ้องแย้งในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 นายอภิชาติ ผู้บริโภคว่าจ้างจำเลยก่อสร้างอาคารบ้านพักอาศัยสองชั้นบนที่ดินโฉนดเลขที่ 1230 ในราคาค่าจ้างเหมา รวมค่าแรงและค่าวัสดุอุปกรณ์เป็นเงิน 4,840,000 บาท ตกลงแบ่งจ่ายค่าจ้างเป็น 9 งวด จำเลยเริ่มตอกเสาเข็มและดำเนินการก่อสร้างขณะยังไม่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้างจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ต่อมาวันที่ 15 มกราคม 2558 ผู้บริโภคว่าจ้างให้จำเลยก่อสร้างห้องเพิ่มเติมเป็นเงิน 347,520 บาท

ตกลงแบ่งจ่ายค่าจ้างเป็น 3 งวด ผู้บริโภคชำระเงินค่าจ้างให้แก่จำเลยตามสัญญาหลักแล้ว 5 งวด เป็นเงิน 3,372,000 บาทและชำระเงินค่าจ้างตามสัญญาเพิ่มเติมแล้ว 1 งวด เป็นเงิน 120,000 บาท รวมเป็นเงิน 3,492,000 บาท โดยชำระครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 ในเดือน กุมภาพันธ์ 2558 ผู้บริโภคเข้าตรวจสอบการก่อสร้างพบว่าจำเลยก่อสร้างอาคารพิพาทไม่มั่นคงแข็งแรง โครงสร้างหลังคาเกิดการสั่นไหวเมื่อลมพัด และผนังกำแพงล้มลง เมื่อจำเลยก่อ กำแพงขึ้นใหม่ กำแพงก็ยังล้มลงอีก ผู้บริโภคแจ้งให้เทศบาลตำบลนายางตรวจสอบพบว่าจำเลยยัง ไม่ได้ขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท การก่อสร้างไม่ทาสีกันสนิมเป็นบางส่วน ไม่ทาสีน้ำมันทุก ส่วนของโครงหลังคา เสริมเหล็กโครงหลังคาและยี่งอไม้ไม่ครบตามรายการคำนวณของผู้ผลิตและ ไม่พ่นสีบริเวณที่ยี่งอไม้ เสริมเหล็กโครงหลังคาไม่ครบตามแบบแปลนและลดขนาดเหล็กลง ไม่ เทคอนกรีตเสาตอม่อ เสริมเหล็กปลอกเสาตอม่อไม่ครบตามแบบ ไม่ตีแบบหล่อคอนกรีตฐานราก เสาคอนกรีตแตกหักง่าย ค่ากำลังอัดคอนกรีตต่ำกว่ามาตรฐานและตามที่กำหนดในแบบแปลน ต่อมาวันที่ 26 มีนาคม 2558 นายกเทศมนตรีตำบลนายางมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างไว้จนกว่าจะ ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น พร้อมมีคำสั่งห้ามใช้อาคารและมีคำสั่งให้ผู้บริโภค ยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่งตามสำเนา คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ 4/2558, 5/2558 และ 6/2558 จำเลยจึงหยุดการก่อสร้างและขนย้าย คนงานออกไปจากสถานที่ก่อสร้าง ผู้บริโภคแจ้งให้จำเลยดำเนินการขอรับใบอนุญาตก่อสร้างให้ ถูกต้องและยื่นเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ต่อมาวันที่ 20 เมษายน 2558 และวันที่ 28 พฤษภาคม 2558 เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขแบบแปลนรวม 2 ครั้ง จำเลยดำเนินการแก้ไขแบบแปลนทั้งสองครั้งแล้ว ต่อมาวันที่ 23 มิถุนายน 2558 เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้บริโภค จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้บริโภคว่าจ้าง บุคคลภายนอกดำเนินการแก้ไขซ่อมแซมและก่อสร้างอาคารพิพาทจนแล้วเสร็จ โจทก์มีมติมอบให้ เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคดำเนินคดีแพ่งแก่จำเลย ต่อมาวันที่ 7 พฤษภาคม 2561 สำนักงาน คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้บริโภคมีหนังสือบอกเลิกสัญญาและ เรียกให้จำเลยชำระเงินค่าจ้างที่ได้รับเกินไปกว่างานที่ทำเป็นเงิน 1,480,400 บาท พร้อมดอกเบี้ย ตามกฎหมายคืนแก่ผู้บริโภค จำเลยได้รับแล้วแต่เพิกเฉย ต่อมาผู้บริโภคได้รับเงินคืนจากจำเลย 140,000 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า ค่าออกแบบแปลนในการ ก่อสร้างอาคารพิพาทและขอใบอนุญาตก่อสร้างเป็นค่าแห่งการงานที่จำเลยได้ทำไปแล้วหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า สัญญาว่าจ้างระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาจ้างทำของตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 ขณะเดียวกันก็เป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อ สัญญาเลิกกันแล้วโจทก์กับจำเลยต้องให้อีกฝ่ายกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 วรรคหนึ่ง หากมีการงานส่วนใดที่จำเลยได้ทำเสร็จ แล้วและไม่อาจให้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมได้ ก็ต้องบังคับตามมาตรา 391 วรรคสาม ที่ บัญญัติว่า "ส่วนที่เป็นการทำงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้น การที่จะชดเชยคืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้น ๆ หรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทน ก็ ให้ใช้ตามนั้น" เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ตามสัญญาก่อสร้างบ้านพักอาศัยสองชั้น มีข้อตกลงแบ่ง ชำระค่าจ้างเป็น 9 งวด ค่าออกแบบ - ก่อสร้างใหม่ (ฟรี) ค่าจ้างงวดที่ 1 เตรียมแบบก่อสร้างพร้อม ยื่นคำขออนุญาตปลูกสร้าง 426,000 บาท จำเลยดำเนินการเตรียมแบบก่อสร้างแล้วและยื่นคำขอ ให้ใบอนุญาตก่อสร้างให้แก่ผู้บริโภค แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผัง

บริเวณแบบแปลนรายการประกอบแบบแปลนหรือรายการคำนวณยังไม่ถูกต้อง และไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น จำเลยดำเนินการแก้ไขแบบแปลน 2 ครั้ง ก็ยังไม่ได้รับใบอนุญาตก่อสร้าง ผู้บริโภคจึงนำแบบแปลนดังกล่าวไปให้นายสราวุธตรวจสอบและแก้ไข แล้วผู้บริโภคนำไปยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างด้วยตนเองจนได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท ย่อมแสดงว่าจำเลยดำเนินการตามสัญญาว่าจ้างในงวดที่ 1 ไปแล้ว เพียงแต่ยังไม่ถูกต้องครบถ้วนเท่านั้น ที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดค่าแห่งการงานในส่วนนี้ให้แก่จำเลยเต็มมูลค่าของค่าจ้าง 426,000 บาท นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย เมื่อคำนึงถึงผลแห่งการงานที่จำเลยกระทำให้แก่ผู้บริโภคแล้ว เห็นสมควรกำหนดค่าแห่งการงานในส่วนนี้ให้แก่จำเลยเป็นเงิน 350,000 บาท รวมกับมูลค่างานที่จำเลยทำไปแล้วเป็นเงิน 2,377,000 บาท ตามคำพิพากษาศาลล่างทั้งสองรวมเป็นเงิน 2,727,000 บาท เมื่อหักกลับกับเงินที่ผู้บริโภคชำระให้แก่จำเลยไปแล้ว 3,492,000 บาท จำเลยต้องคืนเงินให้แก่ผู้บริโภค 765,000 บาท คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า ศาลชั้นต้นยกคำร้องขออนุญาตแก้ไขคำให้การฉบับลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2562 ของจำเลยชอบหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 บัญญัติว่า "กระบวนพิจารณาคดีผู้บริโภคให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามมาตรา 6 ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม" ในส่วนการแก้ไขคำให้การพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา มิได้มีบัญญัติไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 180 ที่บัญญัติว่า "การแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การที่คู่ความเสนอต่อศาลไว้แล้วให้ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลก่อนวันขึ้นสองสัปดาห์ หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันในกรณีที่ไม่มีวันขึ้นสองสัปดาห์ เว้นแต่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนนั้นหรือเป็นการขอแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย" มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในส่วนการพิจารณาคดีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 24 บัญญัติว่า "เมื่อศาลรับคำฟ้องแล้ว ให้ศาลกำหนดวันนัดพิจารณาโดยเร็ว และออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามกำหนดนัดเพื่อการไต่ถามให้การ และสืบพยานในวันเดียวกัน..." มาตรา 32 บัญญัติว่า "ก่อนการสืบพยานให้ศาลแจ้งประเด็นข้อพิพาทให้คู่ความทราบและจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อนหรือหลังก็ได้" แตกต่างกับคดีแพ่งสามัญซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 182 บัญญัติว่า "เมื่อได้ยื่นคำฟ้อง คำให้การ และคำให้การแก้ฟ้องแย้ง ถ้าหากมีแล้วให้ศาลทำการขึ้นสองสัปดาห์โดยแจ้งกำหนดวันขึ้นสองสัปดาห์ให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้..." มาตรา 184 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีการขึ้นสองสัปดาห์ให้ศาลกำหนดวันสืบพยานซึ่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบวันนับแต่วันขึ้นสองสัปดาห์" วรรคสอง บัญญัติว่า "ในกรณีที่ไม่มีวันขึ้นสองสัปดาห์ให้ศาลออกหมายกำหนดวันสืบพยานส่งให้แก่คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน" ดังนั้น เมื่อในคดีผู้บริโภคมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดประเด็นข้อพิพาทและกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานมาสืบก่อนหลังเป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องขึ้นสองสัปดาห์มาปรับใช้ในคดีผู้บริโภคอีก นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2562 ศาลชั้นต้นนัดพิจารณาเพื่อการไต่ถามให้การ และสืบพยาน เมื่อคู่ความมีความประสงค์ที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยกัน ศาลชั้นต้นให้เลื่อนไปนัดไกล่เกลี่ย แต่คู่ความตกลงกันไม่ได้ ศาลชั้นต้นจึงนัดพร้อมในวันที่ 22

กรกฎาคม 2562 โดยไม่ได้นัดสืบพยาน ครั้นถึงวันนัดจำเลยยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การ การที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบในคดีผู้บริโภคในวันนัดพร้อมจึงถือไม่ได้ว่าเป็นการชี้แจงสถานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และเมื่อวันนัดพร้อมมิใช่วันนัดสืบพยาน การที่จำเลยยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การวันดังกล่าวจึงเป็นการยื่นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน แล้ว ที่ศาลล่างทั้งสองเห็นว่า จำเลยยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การล่วงเลยกำหนดเวลาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 180 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ให้ยกคำร้องของจำเลยมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น เมื่อพิจารณาคำร้องขอเพิ่มเติมคำให้การแล้ว เห็นว่าเป็นการยกข้อต่อสู้เพื่อหักล้างข้อหาเดิมตามคำฟ้องโจทก์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น ไม่ได้ทำให้ข้อต่อสู้ของจำเลยและประเด็นข้อพิพาทที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเป็นการขอแก้ไขภายในกำหนดระยะเวลาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 180 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 จึงอนุญาตให้จำเลยแก้ไขคำให้การฉบับลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2562 ได้ อย่างไรก็ดีในส่วนที่จำเลยแก้ไขคำให้การว่า เอกสารการประเมินผลงานที่นายสรารุณ จัดทำขึ้นไม่น่าเชื่อถือ ไม่สามารถนำมาใช้กับการประเมินงานก่อสร้างของจำเลยได้เนื่องจากสัญญาว่าจ้างพิพาทเป็นแบบการจ้างเหมาทั้งราคาค่าวัสดุและค่าแรงงาน การประเมินงานโดยแยกรายละเอียดวัสดุแต่ละชนิดจึงเป็นการประเมินมูลค่างานคนละวิธีการกันกับการคิดค่าจ้างตามสัญญาจ้างเหมาของจำเลย ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้นั้น เห็นว่า ในชั้นพิจารณาคู่ความทั้งสองฝ่ายนำสืบพยานหลักฐานเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวจนสิ้นกระแสความและศาลล่างทั้งสองได้วินิจฉัยครอบคลุมไปถึงข้อต่อสู้ที่แก้ไขคำให้การโดยละเอียดและชอบด้วยเหตุผลแล้วว่า นายสรารุณพยานโจทก์รับราชการตำแหน่งนายช่างโยธา ระดับชำนาญงานสำนักงานเทศบาลตำบลนาอาจ ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ระดับภาคีวิศวกร สาขาวิศวกรรมโยธาจากสภาวิศวกร ย่อมมีความรู้เข้าใจการตรวจสอบอาคารพิพาทและไม่มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใด นายสรารุณเป็นผู้ประเมินมูลค่างานที่จำเลยทำไปแล้วตามตารางคำนวณมูลค่างวดตามหน้างานจริง โดยจำเลยมิได้นำสืบในรายละเอียดว่ามูลค่างานของจำเลยที่ทำได้จริงเป็นราคาเท่าใด จำเลยเพียงแต่ขอให้คิดคำนวณอ้างอิงสัญญาจ้างเท่านั้น จึงฟังได้ว่ามูลค่างานเป็นไปตามราคาที่นายสรารุณประเมินไว้ ศาลฎีกาจึงไม่จำต้องวินิจฉัยปัญหาข้อนี้อีก เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป อนึ่ง การที่จำเลยก่อสร้างบ้านพักไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลา กล่าวคือ ตามสัญญาก่อสร้างบ้านพักอาศัยสองชั้น ข้อ 3.1 ระบุว่า ผู้รับจ้างจะเริ่มลงมือทำงานจ้าง ณ สถานที่ทำงานที่จ้าง ให้แล้วเสร็จภายใน 240 วัน นับตั้งแต่วันที่ ตอก/เจาะเสาเข็ม เมื่อข้อเท็จจริงยุติแล้วว่า จำเลยเริ่มตอกเสาเข็มเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2557 จึงครบกำหนดระยะเวลาที่จำเลยจะต้องก่อสร้างให้เสร็จภายในวันที่ 28 เมษายน 2558 แต่จำเลยก่อสร้างไม่แล้วเสร็จภายในวันดังกล่าว ผู้บริโภคจึงไม่สามารถเข้าพักอาศัยหรือใช้ประโยชน์บ้านพักในระหว่างระยะเวลาดังแต่ครบกำหนดการก่อสร้าง และการที่จำเลยก่อสร้างบ้านพักไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคต้องว่าจ้างนายสมชาย แก้วซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดจากการก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐานของจำเลย ในราคาค่าจ้างของสัญญาทั้งสองฉบับรวม 229,000 บาท มีกำหนดแล้วเสร็จ 60 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2558 ถึงวันที่ 7 กันยายน 2558 ซึ่งปัจจุบันนายสมชาย แก้วซ่อมแซมและก่อสร้างเสร็จแล้ว ก็เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคอีกอย่างหนึ่งนอกเหนือจากความเสียหายที่ศาลฎีกากำหนดให้จำเลยคืนเงินแก่ผู้บริโภค จึงเห็นว่าค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องไม่เพียงพอต่อ

การแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้องแก่ผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 39 จึงเห็นควรกำหนดค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์จากการที่ไม่สามารถเข้าพักอาศัยในบ้านพักหรือนำออกหาประโยชน์อย่างอื่นได้ตั้งแต่วันครบกำหนดระยะเวลาที่จำเลยจะต้องก่อสร้างให้เสร็จภายในวันที่ 28 เมษายน 2558 ถึงวันที่ 7 กันยายน 2558 เป็นระยะเวลา 4 เดือนเศษ เป็นเงิน 40,000 บาท และยังต้องรับผิดชอบตามจำนวนเงินที่ผู้บริโภคว่าจ้างบุคคลภายนอกมาแก้ไขซ่อมแซมงานก่อสร้างซึ่งเป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการทำละเมิดและผิดสัญญาของจำเลยในครั้งนี้เป็นเงิน 229,000 บาท รวมเป็นเงิน 269,000 บาท นอกจากนี้การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยผิดสัญญาก่อสร้างบ้านพักแล้ว โจทก์ยังกล่าวในคำฟ้องด้วยว่า จำเลยก่อสร้างบ้านพักโดยไม่ได้รับใบอนุญาตและไม่ได้มาตรฐานทางวิศวกรรมหลายรายการ เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค ทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งระงับการก่อสร้างจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน และมีคำสั่งห้ามใช้อาคาร เมื่อผู้บริโภคแจ้งให้จำเลยยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างตามสัญญาและให้แก้ไขแบบแปลนโครงสร้างคานหลังคา จำเลยไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้บริโภคมอบหมายให้นายสรารุดำเนินการจนเจ้าพนักงานออกใบอนุญาตก่อสร้างให้ อันแสดงให้เห็นว่าจำเลยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายโดยผิดกฎหมาย เป็นการกระทำละเมิดอีกส่วนหนึ่งด้วย เมื่อจำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างอาคาร ที่พักอาศัย สถานที่ทำการ ถนน สะพาน เขื่อน อุโมงค์ และเป็นที่ปรึกษางานวิศวกรรมและการบริหารโครงการทุกประเภท ย่อมสร้างความไว้วางใจและความคาดหวังของประชาชนผู้รับบริการว่าเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการก่อสร้างทุกประเภทได้ถูกต้องตามหลักวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้บริโภคตกลงว่าจ้างจำเลยแบบครบวงจรตั้งแต่ออกแบบ เตรียมแบบก่อสร้างพร้อมยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างบ้านพักอาศัย 2 ชั้น เป็นเงินทั้งสิ้น 4,840,000 บาท แต่จำเลยกลับไม่ได้เตรียมแบบก่อสร้างและยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทให้ถูกต้องตามสัญญา ดำเนินการก่อสร้างไปก่อนที่จะยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้าง และก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานทางวิศวกรรมในส่วนสำคัญหลายรายการ อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย จนกระทั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างรวมทั้งห้ามใช้อาคารหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารพิพาทจนกว่าจะได้รับอนุญาต แม้จำเลยดำเนินการแก้ไขแบบแปลนและยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างอีก แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ยังไม่อาจออกใบอนุญาตก่อสร้างได้ ผู้บริโภคต้องนำแบบแปลนดังกล่าวไปให้นายสรารุดำเนินการตรวจสอบและแก้ไข แล้วไปยื่นคำขอใบอนุญาตก่อสร้างด้วยตนเองจนกระทั่งได้รับอนุญาตก่อสร้าง เป็นเหตุให้ผู้บริโภคบอกเลิกสัญญาแล้วว่าจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแก้ไขงานที่ไม่ได้มาตรฐานและดำเนินการก่อสร้างต่อจนแล้วเสร็จ อันเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามสัญญาก่อสร้างอาคารพิพาทมาตั้งแต่ต้น มีเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และยังกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มีอาชีพหรือธุรกิจอันย่อมเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน นอกจากจำนวนเงินที่จำเลยต้องคืนให้แก่ผู้บริโภคและค่าเสียหายดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นค่าเสียหายที่แท้จริงแล้ว เพื่อมิให้จำเลยหรือผู้ประกอบการธุรกิจในลักษณะเช่นเดียวกับจำเลยเอาเปรียบผู้บริโภคโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ประกอบการธุรกิจดังเช่นจำเลยกระทำต่อผู้บริโภคอื่นอีก จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษให้จำเลยชดใช้แก่ผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 เป็นเงิน 500,000 บาท พิพากษาแก้เป็นว่าให้จำเลย

ชำระเงิน 1,034,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย และชำระค่าเสียหายเพื่อการลงโทษอีก 500,000 บาท
นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องเดิมและ
ฟ้องแย้งชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วีระพงศ์ สุดาวงศ์ · ชาญณรงค์ ปราณิจิตต์ · สายัณห์ ศรีดวม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6542/2567>